

Belépő a tudás közösségébe

Informatika szakköri segédanyag

Mohó algoritmusok 1.

**Bende Imre, Heizlerné Bakonyi Viktória, Menyhárt László,
Szlávi Péter, Törley Gábor, Zsakó László**

Szerkesztő: Abonyi-Tóth Andor, Zsakó László

A kiadvány „A felsőoktatásba bekerülést elősegítő készségfejlesztő és kommunikációs programok megvalósítása, valamint az MTMI szakok népszerűsítése a felsőoktatásban” (EFOP-3.4.4-16-2017-006) című pályázat keretében készült 2018-ban.

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Informatikai Kar

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Többféle feladat megoldási stratégia létezik. Közülük az egyik legegyszerűbb a mohó stratégia, melynek lényege röviden megfogalmazva: minden döntési helyzetben válasszuk azt a döntést, ami pillanatnyilag a legkedvezőbbnek tűnik.

Ez a stratégia persze nem mindig szerencsés, de a feladatok egy viszonylag széles körére alkalmazható.

A stratégia alapján egyértelmű, hogy olyan feladatok esetén merülhet fel egyáltalán az alkalmazása, amikor több döntést kell hozni egymás után (lépésenként), és a döntés jóságát is meg kell fogalmazni valahogy (azaz minimum vagy maximum feltételt fogalmazunk meg).

1. Filmek

Egy kábelhálózat különböző csatornáin N filmet játszanak. Ismerjük mindegyik film kezdési és végidejét. Egyszerre csak 1 filmet tudunk nézni. Add meg, hogy maximum hány filmet nézhetünk végig és melyeket!

Megoldás-1:

A megoldás egy N elemű halmaz legnagyobb, adott tulajdonsággal rendelkező részhalmazának kiválasztása (a legtöbb film, amelyek egyike sem fedí át a másikat).

Probléma: egy N elemű halmaznak 2^N részhalmaza van.

Futási idő: $O(2N)$

Ötlet: Rendezzük sorba a filmeket befejezési idejük szerint növekvő sorrendbe! Ekkor persze elvesznének a korábbi sorszámok, azaz nem tudnánk, melyik filmeket választottuk ki. Emiatt a rendezésben megőrizzük a filmek eredeti sorszámát is.

Ha a leghamarabb befejeződőt választjuk, akkor lesz a legtöbb lehetőségünk a többi közül választani.

Filmek (események) száma: N . Kezdőidők: K_i . Végidők: V_i . Eredeti (rendezés előtti) sorszám: S_i .

Megjegyzés: A sorszámokat tartalmazó tömbre nem lenne szükségünk, ha csak a megnézhető filmek számára lennének kíváncsiak.

Kiválogatás (N, K, V, Db, X) :

Rendezés (N, K, V, S)

$Db := 1$; $X(Db) := S(1)$; $j := 1$

Ciklus $i=2$ -től N -ig

Ha $K(i) \geq V(j)$ akkor $Db := Db + 1$; $X(Db) := S(i)$; $j := i$

Ciklus vége

Eljárás vége.

Minta kódok

C++ [cpp/1_Film/feladat.cpp](#)C# [cs/1_Film/feladat.cs](#)Java [java/1_Film/feladat.java](#)Pascal [pas/1_Film/feladat.pas](#)Python [py/1_Film/feladat.py](#)Futási idő: $O(N \cdot \log(N))$

Megjegyzés: A továbbiakban feltesszük, hogy van olyan rendezésünk, ami N elemet $N \cdot \log(N)$ idő alatt sorba rendez. A fenti algoritmusból látszik, hogy a teljes futási idő nagy részét a rendezési idő teszi ki.

Megoldás-2:

Filmek (események) száma: N . Kezdőidők: K_i . Végidők: V_i . Kezd _{j} : a j -ben végződő, legkésőbb kezdődő film kezdete, S_j a sorszáma ($S_j=0$, ha j -ben nem végződik egyetlen film sem). $1 \leq K_i, V_i \leq M$.

Kiválogatás (N, K, V, Db, X) : $M = \text{Max}(V)$ Db:=0; idő:=0; Kezdetek($N, M, K, V, \text{Kezd}, S$)**Ciklus** $i=1$ -től M -igHa $S(i) \neq 0$ és $\text{idő} \leq \text{Kezd}(i)$ akkor Db:=Db+1; $X(Db) := S(i)$; idő:=i**Ciklus vége****Eljárás vége.**

Megjegyzés: az azonos időpontban végződő filmek közül elég a legkésőbb kezdődőt vizsgálni.

Kezd _{j} előállítás:**Kezdetek** ($N, M, K, V, \text{Kezd}, S$) :

Kezd:=(0, ..., 0) //M darab

 $S := (0, \dots, 0)$ //M darab**Ciklus** $i=1$ -től N -igHa $K(i) > \text{Kezd}(V(i))$ akkor Kezd($V(i)$):= $K(i)$; $S(V(i)) := i$ **Ciklus vége****Eljárás vége.**

Minta kódok

C++ [cpp/2_FilmM2/feladat.cpp](#)C# [cs/2_Film/feladat.cs](#)Java [java/2_Film/feladat.java](#)Pascal [pas/2_Film/feladat.pas](#)Python [py/2_Film/feladat.py](#)Futási idő: $O(N+M)$

Más ötletek: Mi lenne, ha először a leghamarabb kezdődőt választanánk? Nem jó, mert:

Mi lenne, ha először a legrövidebbet választanánk? Nem jó, mert:

Feladatok programozási tételekre a Nemes Tihamér OITV-ről és az Informatika OKTV-ről

2. Munkák-1

Egy vállalkozó 1 napos munkákat vállal. Ismerjük mindegyik munka határidejét. N napot dolgozik, N igényt kapott. Egy nap csak 1 munkát végezhet. Add meg, hogy maximum hány munkát vállalhat el és melyek ezek!

Példa

Bemenet	Eredmény												
N=6 határidők: 3 2 7 4 2 1	Elvégezhető munkák száma: 5 <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Melyik munka</th> <th style="text-align: left;">Melyik napon</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td style="text-align: center;">5</td><td style="text-align: center;">1</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">1</td><td style="text-align: center;">3</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">2</td><td style="text-align: center;">2</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">4</td><td style="text-align: center;">4</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">3</td><td style="text-align: center;">7</td></tr> </tbody> </table>	Melyik munka	Melyik napon	5	1	1	3	2	2	4	4	3	7
Melyik munka	Melyik napon												
5	1												
1	3												
2	2												
4	4												
3	7												

Megoldás:

A megoldás egy N elemű halmaz (a lehetséges munkák halmaza) legnagyobb, adott tulajdonsággal rendelkező részhalmazának kiválasztása (mindegyik eleme – a kiválasztott munka – határidejére befejezhető és nem ütközik más munkával).

Probléma: egy N elemű halmaznak 2^N részhalmaza van.

Futási idő: $O(2^N)$

Ötlet: Tegyük minden munkát a legutolsó napra, amikor még elvégezhető!

Ezzel a lehető legkevesebb másik munka elvállalását akadályozzuk meg.

Megoldás-1:

Vegyük sorra a munkákat és mindegyiknek keressük meg a határideje előtt utolsó szabad napot!

```

Kiválogatás (N, H, Db, Nap) :
  DB:=0; Nap() := (0, ..., 0)
  Ciklus i=1-től N-ig
    Ciklus amíg H(i)>0 és Nap(H(i))>0
      H(i) := H(i) - 1
    Ciklus vége
    Ha H(i)>0 akkor Db:=Db+1; Nap(H(i)) := i
  Ciklus vége
Eljárás vége.

```

Futási idő: $O(N^2)$

Megoldás-2:

Rendezzük sorba a munkákat H(i) szerint! Egy munka elvégezhető a határidejére, ha kevesebbet választottunk ki előtte, mint a határideje. Tegyük a munkát az első szabad napra!

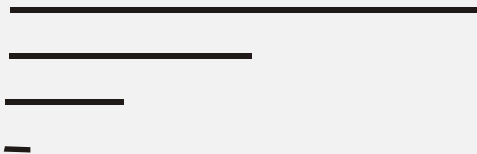
```

Kiválogatás (N, H, Db, Nap) :
  Rendezés (N, H, S)
  DB:=1; Nap(Db) := S(1)
  Ciklus i=2-től N-ig
    Ha Db<H(i) akkor Db:=Db+1; Nap(Db) := S(i)
  Ciklus vége
Eljárás vége.

```

Futási idő: $O(N \cdot \log(N))$

Más ötletek: Mi lenne, ha a munkát a legelső szabad napra tennénk határidő rendezés nélkül? Nem jó, mert:

A feladat megoldása tesztelhető az elkészült forráskód feltöltésével itt:

Weboldal	https://mester.inf.elte.hu/
Szint	Haladó
Téma	Mohó algoritmusok
Feladat	27. Mekk Elek **

3. Munkák-2

Egy vállalkozó 1 napos munkákat vállal. Ismerjük mindegyik munka határidejét. Egy nap csak 1 munkát végezhet. Az egyes munkákért különböző bért kaphat. Add meg, hogy maximum mennyit kereshet, és mely munkákat kell ehhez elvégeznie!

Megoldás:

A megoldás egy N elemű halmaz legnagyobb értékű, adott tulajdonsággal rendelkező részhalmazának kiválasztása.

Megjegyzés: Mivel minden munka egy napos, ezért ez egyben a legnagyobb elemszámú részhalmaz is, de az összes ilyen elemszámú közül nem mindegy, hogy melyik.

Probléma: egy N elemű halmaznak 2^N részhalma van.

Futási idő: $O(2^N)$

Ötlet: Rendezzük sorba a munkákat az összeg szerint csökkenő sorrendbe! Tegyük minden munkát a legutolsó napra, amikor még elvégezhető!

Ezzel a lehető legkevesebb másik munka elvállalását akadályozzuk meg és csak nála olcsóbbakat.

Megoldás:

Vegyük sorra a munkákat és mindegyiknek keressük meg a határideje előtt utolsó szabad napot!

```

Kiválogatás (N, H, Ár, Db, Nap) :
  Rendezés (N, H, Ár, S)
  DB:=0; Nap () := (0, ..., 0)
  Ciklus i=1-től N-ig
    Ciklus amíg H(i)>0 és Nap(H(i))>0
      H(i) :=H(i) -1
    Ciklus vége
    Ha H(i)>0 akkor Db:=Db+1; Nap(H(i)):=S(i)
  Ciklus vége
Eljárás vége.
    
```

Futási idő: $O(N^2)$

A feladat megoldása tesztelhető az elkészült forráskód feltöltésével itt:

Weboldal	https://mester.inf.elte.hu/
Szint	Haladó
Téma	Mohó algoritmusok
Feladat	24. Legnagyobb hasznú munkák ***

4. Fényképezés-1

Egy rendezvényre N vendég érkezik. Ismerjük mindegyiknek az érkezési és a távozási idejét. A résztvevőket fényképeken szeretnénk megörökíteni. Add meg, hogy minimum hányszor kell fényképet készíteni!

Megoldás:

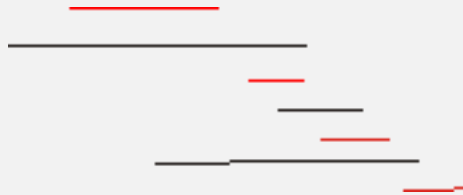
A megoldás a lehetséges időpontok halmaza legkisebb, adott tulajdonsággal rendelkező részhalma-zának kiválasztása.

Probléma: egy N elemű halmaznak 2^N részhalma van.

Futási idő: $O(2^N)$

Megoldás:

Akkor fényképezzünk, amikor feltétlenül szükséges! Ez azt jelenti, hogy amikor elmenne az első ember, aki még nem volt rajta egy fényképen sem, akkor fényképeznünk kell.

Megoldás:

Emberk (események) száma: N . Érkezési idők: E_i . Távozási idők: T_i . Eredeti (rendezés előtti) sor-szám: S_i .

```

Kiválogatás ( $N, E, T, Db, X$ ) :
  Rendezés ( $N, E, T, S$ )
   $DB:=1; X(Db) := S(1); j:=1$ 
  Ciklus  $i=2$ -től  $N$ -ig
    Ha  $E(i) \geq T(j)$  akkor  $Db:=Db+1; X(Db) := S(i); j:=i$ 
  Ciklus vége
Eljárás vége.
    
```

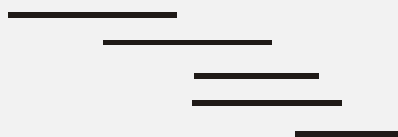
A megoldás szó szerint azonos a filmes feladat megoldásával!

Futási idő: $O(N \cdot \log(N))$

A feladat megoldása tesztelhető az elkészült forráskód feltöltésével itt:

Weboldal	https://mester.inf.elte.hu/
Szint	Haladó
Téma	Mohó algoritmusok
Feladat	9. Fénykép **

Más ötlet: Mi lenne, ha akkor fényképeznénk, amikor a legtöbbben vannak jelen? Nem jó, mert:

5. Fényképezés-2

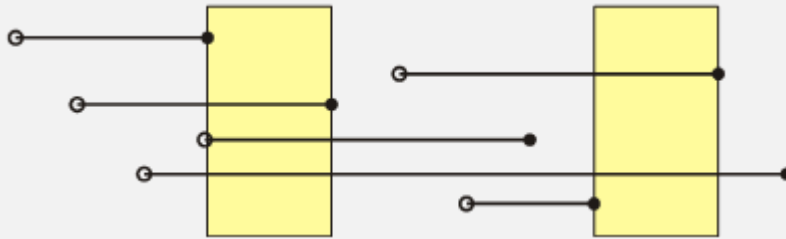
Egy rendezvényre N vendég érkezik. Ismerjük mindegyiknek az érkezési és a távozási idejét. A résztvevőket fényképeken szeretnénk megörökíteni. A fényképezést K perces időintervallumokra fizetjük. Add meg, hogy minimum hány intervallumra kell fizetni!

Megoldás:

A megoldás a lehetséges időpontok halmaza legkisebb, adott tulajdonsággal rendelkező részhalma-zának kiválasztása.

Megoldás:

Akkor fényképezzünk, amikor feltétlenül szükséges! Ez azt jelenti, hogy amikor elmenne az első ember, aki még nem volt rajta egy fényképen sem, akkor kezdődik egy fényképezési intervallum.

Megoldás:

Emberek (események) száma: N . Érkezési idők: E_i . Távozási idők: T_i . Eredeti (rendezés előtti) sor-szám: S_i .

```

Kiválogatás ( $N, E, T, K, Db, X$ ) :
  Rendezés ( $N, E, T, S$ )
   $DB:=1; X(Db):=S(1); j:=1$ 
  Ciklus  $i=2$ -től  $N$ -ig
    Ha  $E(i) \geq T(j) + K$  akkor  $Db:=Db+1; X(Db):=S(i); j:=i$ 
  Ciklus vége
Eljárás vége.
    
```

Futási idő: $O(N \cdot \log(N))$

A feladat megoldása tesztelhető az elkészült forráskód feltöltésével itt:

Weboldal	https://mester.inf.elte.hu/
Szint	Haladó
Téma	Mohó algoritmusok
Feladat	11 Fényképész-menetek ***

6. Rendezvény

Egy rendezvényen N előadást szeretnének tartani. Minden előadó megadta, hogy az előadását met-től meddig tartaná.

Add meg, hogy minimum hány termet kell biztosítani az előadásoknak, hogy mindegyiket megtart-hassák!

Megoldás:

Rendezzük sorba az előadásokat kezdési idő szerint! Vegyük sorra az előadásokat és tegyük be az első **terembe**, ahova betehetők! Ha mindegyik terem foglalt, akkor új terem kell kezdenünk!

Legyen N az előadások száma, K_i az i . előadás kezdete, V_i az i . előadás vége, T_j pedig a j . terembe beosztott utolsó előadás vége.

Rendezvény (N, K, V, Db) :

Rendezés (N, K, V)

$Db := 0$

Ciklus $i=1$ -től N -ig

$j := 1$

Ciklus amíg $j \leq Db$ és $K(i) > T(j)$

$j := j + 1$

Ciklus vége

Ha $j > Db$ **akkor** $Db := Db + 1$; $T(Db) := V(i)$ **különben** $T(j) := V(i)$

Ciklus vége

Eljárás vége.

Futási idő: $O(N^2)$

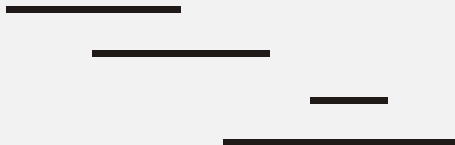
Ha arra is szükségünk lenne, hogy melyik előadás melyik teremben lesz, akkor a rendezésnél meg kellene őrizni az egyes előadások eredeti sorszámát (S_i), majd az elágazást az alábbira módosítani:

Ha $j > Db$ **akkor** $Db := Db + 1$; $T(Db) := V(i)$; $Hol(S(i)) := Db$
különben $T(j) := V(i)$; $Hol(S(i)) := j$

A feladat megoldása tesztelhető az elkészült forráskód feltöltésével itt:

Weboldal	https://mester.inf.elte.hu/
Szint	Haladó
Téma	Mohó algoritmusok
Feladat	43. Termek **

Más ötlet: Mi lenne, ha az első terembe beosztanánk a legtöbbet, amit lehet, utána a maradékot a második terembe, ... és így tovább? Nem jó, mert:

7. Címletezés-1

N -féle pénzjegyük van, P_1, P_2, \dots, P_n címletű ($P_i < P_{i+1}$). Add meg, hogy minimálisan melyek felhasználásával fizethető ki az F összeg! Feltehetjük, hogy minden pénzjegyből tetszőleges számú van.

Példa

Bemenet

$N=6$

$P=(1, 2, 5, 10, 20, 50)$

$F=196$

Eredmény

$F=3 \cdot 50 + 2 \cdot 20 + 5 + 1$

azaz a lehetséges eredmény:

$Db=(1, 0, 1, 0, 2, 3)$

Megoldás:

Vegyünk a legnagyobb címletű pénzjegyből, amennyi szükséges, majd a maradék összeget fizessük ki a nála kisebb pénz-jegyekkel!

Pénzváltás (N, P, F, Db) :

$i := N$

Ciklus amíg $F > 0$ és $i > 0$

$db(i) := F \text{ div } P(i); F := F \text{ mod } P(i)$

$i := i - 1$

Ciklus vége

Eljárás vége.

Futási idő: $O(N)$

A feladat megoldása tesztelhető az elkészült forráskód feltöltésével itt:

Weboldal	https://mester.inf.elte.hu/
Szint	
Téma	
Feladat	

Probléma: $P=(1,3,4)$, $F=6$ esetén a megoldás $(2,0,1)$, azaz 3 pénzjeggyel fizetnénk ki a 6 forintot, pedig $6=3+3!$

A helyes működés feltétele: $2 \cdot P(i) \leq P(i+1)$.

8. Címletezés-2

N darab pénzjegyük van, P_1, P_2, \dots, P_n címletű ($P_i \leq P_{i+1}$). Add meg, hogy minimálisan melyek felhasználásával fizethető ki az F összeg!

Példa

Bemenet

$N=9$

$P=(1,1,5,10,10,10,20,20,50)$

$F=86$

Eredmény

$F=50+20+10+5+1$

azaz egy lehetséges eredmény:

$Kell=(\text{hamis}, \text{igaz}, \text{igaz}, \text{hamis}, \text{hamis}, \text{igaz}, \text{hamis}, \text{igaz}, \text{igaz})$.

Megoldás:

Vegyünk a legnagyobb címletű pénzjegyből egyet, ha szükséges, majd a maradék összeget fizessük ki a nála kisebb pénz-jegyekkel!

Pénzváltás ($N, P, F, Kell$) :

$i := N; Kell() := (\text{hamis}, \dots, \text{hamis})$

Ciklus amíg $F > 0$ és $i > 0$

Ha $F \geq P(i)$ **akkor** $Kell(i) := \text{igaz}; F := F - P(i)$

$i := i - 1$

Ciklus vége

Eljárás vége.

Futási idő: $O(N)$

Ha $F > 0$ és $i > 0$ feltétellel álltunk le, akkor maradt még pénz, az összeg nem fizethető ki a megadott pénzjegyekkel.

Probléma: $P=(1,1,3,3,4)$, $F=6$ esetén a megoldás (igaz, igaz, hamis, hamis, igaz), azaz 3 pénzjeggyel fizetnénk ki a 6 forintot, pedig $6=3+3$, azaz 2 pénzjegy is elég!

A helyes működés feltétele: $P(i)=P(i+1)$ vagy $2*P(i) \leq P(i+1)$.

A feladat megoldása tesztelhető az elkészült forráskód feltöltésével itt:

Weboldal	https://mester.inf.elte.hu/
Szint	
Téma	
Feladat	

A mohó stratégia elemei

1. Fogalmazzuk meg az optimalizációs feladatot úgy, hogy választások sorozatával építjük fel a megoldást!
2. Mohó választási tulajdonság: Mutassuk meg, hogy mindig van olyan megoldása az eredeti feladatnak, amely a mohó választással kezdődik!
3. Optimális részprobléma tulajdonság: Bizonyítsuk be, hogy a mohó választással olyan redukált problémát kapunk, amelynek optimális megoldásához hozzávéve a mohó választást, az eredeti probléma megoldását kapjuk!
4. Ha a bizonyítás nem megy, akkor keressünk ellenpéldát, ami megmutatja, hogy a mohó választás nem vezet optimális eredményhez!